

ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

25 червня 2024 року

м. Київ

Колегія суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду у складі:

головуючого судді Панкулича В. І.,
суддів Панаїда І. В., Глотова М. С.,
за участю секретарів судового засідання Дубини Т.Ю., Чайки О.О.,
представників позивача Міністерства юстиції України – Сербін І.І., Пастушка М.М.,
відповідача Богуслаєва В.О.,
представників відповідача Богуслаєва В.О. – адвокатів Вітюка В.В., Клименка Е.Н.,
Волинця Р.А., Кравця Р.Ю., Школяра А.В., Коваленко І.О.,
представників третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог, щодо предмета
спору, на стороні відповідача:
Кононенко А.П. – адвокатів Єніча В.С., Воронцова І.В.,
Богуслаєва О.В. – адвоката Хорунжого Я.В.,
ПП «АЗОВ ТРЕЙД-ХХІ» – адвоката Мельнікова О.А. (у режимі відеоконференції за
допомогою власних технічних засобів)

розглянувши апеляційні скарги Міністерства юстиції України, Богуслаєва Вячеслава
Олександровича, ПП «АЗОВ ТРЕЙД-ХХІ» на рішення Вищого антикорупційного
суду від 18 квітня 2024 року у справі за позовом Міністерства юстиції України до
Богуслаєва Вячеслава Олександровича та Кононенко Петра Івановича про
застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону
України «Про санкції»,

ВСТАНОВИЛА:

22 січня 2024 року до Вищого антикорупційного суду звернулось
Міністерство юстиції України з адміністративним позовом до Богуслаєва Вячеслава
Олександровича та Кононенко Петра Івановича про застосування санкції,
передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції» та
стягнення їх активів у дохід держави, посиляючись на продовження строку дії
правового режиму воєнного стану на території України; застосування до
відповідачів на підставі рішення Ради національної безпеки і оборони України від
01 квітня 2023 року «Про застосування та внесення змін до персональних
спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», яке введено в
дію Указом Президента України від 01 квітня 2023 року, санкції у вигляді
блокування активів; наявність підстав для застосування санкції; співмірність
застосування такої санкції до відповідачів із шкодою, завданою їх діями інтересам

суспільства; пропорційність втручання у право власності.

Рішенням Вищого антикорупційного суду від 18 квітня 2024 року адміністративний позов Міністерства юстиції України до Богуслаєва Вячеслава Олександровича та Кононенка Петра Івановича задоволено частково. Застосовано до відповідачів санкцію, передбачену пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» та стягнуто в дохід держави майно, яке безпосередньо їм належить.

У стягненні в дохід держави майна, яким, на думку позивача, відповідачі володіють опосередковано, відмовлено.

Не погодившись з вказаним рішенням, Міністерство юстиції України, Богуслаєв Вячеслав Олександрович, ПП «АЗОВ ТРЕЙД-XXI» подали апеляційні скарги.

В апеляційній скарзі адвокат Кравець Р.Ю. в інтересах відповідача Богуслаєва В.О. просить рішення Вищого антикорупційного суду від 18.04.2024 щодо стягнутого майна скасувати та прийняти нове, яким відмовити у задоволенні позову в цій частині. У решті залишити його без змін.

Рішення суду першої інстанції підлягає скасуванню, оскільки висновки про факт постачання засобів та знярядь здійснення збройної агресії проти України та забезпечення їх ремонту, що є підставою для застосування до відповідачів санкції, не підтверджуються наданими позивачем доказами.

Факти видачі товарів для переміщення та вивезення їх за межі території України підтверджуються накладними, митним оформленням, проте в матеріалах справи відсутні контракт, первинні документи, документи митного оформлення, які б підтверджували їх поставку.

З урахуванням Закону України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання» всі поставки акціонерного товариства «Мотор Січ» здійснювались виключно під контролем держави; жодна операція з передачі такого товару не відбулася без дозволу держави, яка перевіряє національні інтереси та дотримання гарантій безпеки; надання послуг з ремонту також є видом зовнішньоекономічної діяльності, що підтверджується контрактом та первинними документами, які відсутні в матеріалах справи; розмови невстановлених осіб, зафіксовані в протоколах НС(Р)Д не підтверджують факт вивезення товарів з України чи здійснення послуг з ремонту.

Також судом не доведено можливість здійснення правочину з постачання засобів та знярядь здійснення збройної агресії проти України одноособово Богуслаєвим В.О. від імені всього акціонерного товариства «Мотор Січ»; здійснення акціонерним товариством значних правочинів чи правочинів щодо яких є заінтересованість, можливе виключно у разі прийняття колегіальними органами рішення про їх погодження, в яких Богуслаєв В.О. не мав права голосу, тому не міг одноособово вчинити правочини з поставки; наказ про призначення на посаду президента, протокол засідання директорів, посадова інструкція вказують лише на здійснення управлінських та представницьких функцій. Жоден з вказаних документів не визначав одноособових повноважень президента на укладення значних правочинів чи правочинів, щодо яких є заінтересованість. Підписання договорів передують рішення про погодження укладення правочину.

За твердженням адвоката у судовому рішенні зазначено про наявність підстав для санкцій з 19.02.2014, при цьому судом встановлено, що контроль здійснювався лише з 16.10.2019, що також свідчить про невідповідність висновків суду фактичним обставинам.

Вказує, що при прийнятті рішення судом першої інстанції порушені норми процесуального права, які стосуються доказів та доказування.

Суд взяв до уваги матеріали НС(Р)Д, які отримані з порушенням закону, оскільки дозвіл на їх передачу всупереч ст. 257 КПК України надано слідчим, а не прокурором. Зі змісту постанови від 08.02.2023 неможливо встановити, які саме матеріали провадження № 2201700000000272 перейшли в провадження № 2202300000000773. Матеріали справи не містять доказів на підтвердження виділення чи об'єднання провадження № 2202200000000336 з провадженням № 2202300000000773, в якому було надано дозвіл на розголошення відомостей від 08.09.2023 року.

Зазначає, що рішення суду першої інстанції підлягає скасуванню, оскільки прийняте з порушенням вимог дії закону в часі, що є втручанням в майнові права. Суд з одного боку вказує, що застосування санкції - це не вид відповідальності за збройну агресію, а з іншого зазначає на наявність норм про заборону вчинення збройної агресії, що дає підстави для ретроактивної дії застосування санкцій до особи саме з підстав збройної агресії. Вказує, що виключно з 24.05.2022, коли закон було опубліковано, особа могла ознайомитися із її змістом та передбачити, що за певну її поведінку може бути застосовано новий вид санкції.

У матеріалах справи відсутні докази, які б свідчили про перевірку та дотримання уповноваженими представниками держави в даному випадку вимоги «справедливого балансу», що є порушенням статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

В апеляційній скарзі ПП «АЗОВ ТРЕЙД-ХХІ» просить рішення Вищого антикорупційного суду від 18.04.2024 змінити, відмовити у частині задоволення позову про стягнення в дохід держави 16,7% частки у статутному капіталі ПП «АЗОВ ТРЕЙД-ХХІ», що належить Богуслаєвій Олені Серафимівні.

За його твердженням частка в розмірі 16,7% статутного капіталу ПП «АЗОВ ТРЕЙД-ХХІ» на даний час нікому не належить. Відповідно до наявного в матеріалах провадження актового запису про смерть Богуслаєва О.С. померла 29 вересня 2021 року. Висновок про те, що Богуслаєв В.О. має право на спадщину та може оформити свідоцтво про право власності є необґрунтованим, оскільки оформлення такого свідоцтва є правом відповідача та залежить від його активних дій. Отримання свідоцтва, яке є єдиним документом на підтвердження права спадкоємця на частку в статутному капіталі, може свідчити про наміри Богуслаєва В.О. реалізувати своє право на частку в статутному капіталі ПП «АЗОВ ТРЕЙД-ХХІ». Після отримання свідоцтва особа, яка претендує на отримання частки в статутному капіталі повинна здійснити активні дії, направлені на оформлення переходу права власності на частку, зокрема, проведення зборів засновників, прийняття спадкоємця до складу засновників, затвердження нової редакції Статуту, його реєстрація, тощо. При цьому, в матеріалах справи відсутні підтвердження того, що Богуслаєв В.О. здійснив або має намір здійснити будь-які з наведених дій.

Зазначає, що суд першої інстанції ототожнив наявність суб'єктивного права

особи з його реалізацією. При цьому реалізація права особою вимагає від не виконання послідовності відповідних активних дій, ймовірність яких є досить низькою. У той же час, відсутність будь-якої дії з переліку тягне за собою відсутність набуття власності на частку. У випадку оформлення права власності позивач не буде позбавлений можливості звернутися з позовом про застосування санкцій до особи, яка буде власником частки.

В апеляційній скарзі Міністерство юстиції просить рішення Вищого антикорупційного суду від 18.04.2024 скасувати частково.

Ухвалити нове рішення про задоволення позову Мін'юсту в частині стягнення в дохід держави активів, якими Богуслаєв Вячеслав Олександрович та Кононенко Петро Іванович володіють опосередковано, через сина Богуслаєва Олександр Вячеславовича, онука Богуслаєва Вячеслава Олександровича, онука Богуслаєв Петра Олександровича, онука Богуслаєва Серафима Олександровича, онучка Богуслаєву Віру Олександрівну, сина Кононенка Андрія Петровича, а також активи якими Богуслаєв Вячеслав Олександрович володіє опосередковано через ТОВ «Нов Хортиця», ТДВ «СК «МОТОР-ГАРАНТ», ТОВ Фірма «Жекон», ТОВ «Південно Східний зерновий термінал» задовольнити.

Зазначає, що відповідно до даних з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Богуслаєв В.О. перебував у шлюбі з Богуслаєвою (Дмитрієнко) Оленою Серафимівною. У них є спільний син Богуслаєв Олександр Вячеславович та онуки Богуслаєв Вячеслав Олександрович (р.н.); Богуслаєв Петро Олександрович (р.н.); Богуслаєв Серафим Олександрович (р.н.); Богуслаєва Віра Олександрівна (р.н.).

Враховуючи тлумачення пункту 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», стягнення може бути застосовано як до майна, безпосереднім власником якого є підсанкційна особа, так і до майна, безпосереднім (формальним) власником якого підсанкційна особа не є, але вона може визначати фактичну долю такого майна, здійснює щодо нього управлінські, розпорядчі функції, тощо.

Відповідно до положень п. 3 ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» близькими особами вважаються чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сини (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта.

Підпункт «в» підпункту 14.1.159 пункту 14.1 статті 14 ПК України визначає що пов'язаними вважаються подружжя, батьки та діти. Разом з тим, якщо фізична особа визнається пов'язаною з іншими особами відповідно до підпункту 14.1.159 пункту 14.1 ПК України, такі особи визнаються пов'язаними між собою.

Таким чином, Богуслаєв В.О., Богуслаєв О.В., Богуслаєва О.О., Богуслаєв В.О., Богуслаєв П.О., Богуслаєв С.О., Богуслаєва В.О. у розумінні антикорупційного та податкового законодавства України, а також законодавства про захист економічної конкуренції, вважаються близькими (пов'язаними) особами.

Позивач вважає, що відповідач Богуслаєв В.О. може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження щодо активів сина Богуслаєва О. В.

Відповідно до інформації з ДПС України та ПФ України син отримував дохід у період з 01.01.2000 по 04.01.2016 на ПАТ «Мотор Січ», де акціонером та керівником (формальним та неформальним) був його батько Богуслаєв В.О.

Також, Богуслаєв О.В. у період з 23.01.2002 по 01.01.2016 отримував дохід в ТДВ «СК «МОТОР-ГАРАНТ».

Керівником ТДВ «СК «Мотор-Гарант» з 01.09.2020 є Зикін Олексій Віталійович.

На підтвердження того, що Богуслаєв В.О. опосередковано володіє майном сина, позивач зібрав додаткові докази:

- з реєстраційної справи ТДВ «СК «Мотор-Гарант» вбачається, що 25.07.201 на загальних зборах учасників прийнято рішення про продаж сину частки, що належить ДП «МОТОР-ІНТЕРКОМС» ТОВ «Континентал Транс» (ідентифікаційний код юридичної особи 32372401) в статутному капіталі ТДВ «СК «Мотор-Гарант», яка в грошовому виразі складає 1 218 888, 00 грн. та становить 9,9 % статутного капіталу товариства;

- з матеріалів головного слідчого управління СБУ, доданих до листа від 05.01.2024 № 6/129 (копії протоколів за результатами проведення негласних розшукових заходів та висновків експертів за результатами проведення звукової експертизи), вбачається, що 29.06.2022 між Богуслаєвим В.О. та директором ТДВ «СК «Мотор-Гарант» Зикіним О.В. мала місце розмова стосовно прискорення «виведення» Кононенка А.П., розірвання зв'язків з ним, введення в склад учасників Зикіна О.В. або Богуслаєва В.О., оскільки компанія повністю належить останньому.

- відповідно до Акта приймання-передачі частки в статутному капіталі від 27.07.2022 Кононенко А.П. продав свою частку в розмірі 800 820 грн., що дорівнює 6,5 % статутного капіталу ТДВ «СК «МОТОР-ГАРАНТ», Зикіну О.В.

Вказане свідчить про те, що і Зикін О.В., і Кононенко А.П. є пов'язаними особами з Богуслаєвим В.О., виконують роль номінальних (формальних) власників та керуються його чіткими вказівками.

На переконання позивача, суд першої інстанції, враховуючи розмову між Богуслаєвим В.О. та Зикіним О.В., правомірно стягнув в дохід держави 6,5 % статутного капіталу ТДВ «СК «Мотор-Гарант», які належать Зикіну Олексію Віталійовичу, як такі щодо яких Відповідач Богуслаєв В.О. може вчинити дії тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

При цьому, Міністерство юстиції України не погоджується з рішенням суду про відмову у стягненні частки 9,9 % у статутному капіталі ТДВ «СК «Мотор-Гарант», які належать синові, оскільки щодо них відповідач Богуслаєв В.О. також може вчинити дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Не погоджується воно і з рішенням у частині відмови у стягненні в дохід держави 24,88% частки у статутному капіталі ТОВ «Південно-Східний зерновий термінал», що належить синові, Богуслаєву О.В.; 19,7% частки у статутному капіталі ТОВ «Південно-Східний зерновий термінал», яка опосередковано через Богуслаєва О.В., Зикіна О.В., ТОВ «Нова Хортиця» та ТДВ «СК «Мотор-Гарант» належить Богуслаєву В.О.; 51 % частки у статутному капіталі ТОВ «Жекон», яка опосередковано володіє Богуслаєв О.В.

Позивач зазначає, що:

-відповідно до інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб

фізичних осіб-підприємців та громадських формувань ТОВ «Південно-Східний зерновий термінал» створено 11.08.2006, а Богуслаєв О.В. є одним із його засновників з моменту створення. Розмір його внеску до статутного фонду на час створення товариства становить 5 400 000,00 грн.;

-згідно з листом ДПС України від 23.05.2023 № 6453/5/99-00-0802-101-05 Богуслаєв О.В. за період з 2000 по 2006 отримав дохід у розмірі 301 812,99 грн., у тому числі, у вигляді заробітної плати від АТ «МОТОР СІЧ» та ТДВ «СК «Мотор-Гарант».

Міністерство юстиції України вважає, що у Богуслаєва О.В. не було достатніх доходів для набуття 24,88% частки в ТОВ «Південно-Східний зерновий термінал».

Крім того:

-відповідно до інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань ТОВ Фірма «Жекон» (ідентифікаційний код юридичної особи 22123559, надалі - ТОВ «Жекон») зареєстровано 25.03.2005. Одним із його засновників є Богуслаєв О.В., іншими - Жеребний В.Ф. (18%), Кононенко П.І. (23%), Биков І.Д. (8%).

-відповідно до листа ДПС України від 04.03.2024 № 3231/5/99-00-08-02-01-05 Жеребний В.Ф. з 1998 року по 2021 рік перебував у трудових відносинах з юридичними особами, які пов'язані з відповідачами, зокрема, з ПАТ «Мотор Січ», ТОВ «Жекон», ТОВ Фірма «Мотор-Ділер», ТДВ «Мотор-Гарант».

При цьому, Жеребний В.Ф. протягом 2014-2015 років виступав в якості продавця нерухомого майна на користь онуків Богуслаєва В.О., Богуслаєва С.О. та Богуслаєвої В.О.

Тому Жеребний В.Ф. тісно пов'язаний не тільки безпосередньо з відповідачами, а і їх синами.

Не погоджується частково Міністерство юстиції України з судовим рішенням, оскільки вважає достатніми підстави для стягнення в дохід держави з Богуслаєва В.О. активів у формі нерухомого майна, право власності на яке зареєстроване за онуками.

Позивач вважає, що онуки та їх батьки не мали достатніх доходів для придбання таких активів. Усі доходи членів сім'ї та родичів Богуслаєва В.О. фактично пов'язані з діяльністю компаній, власником яких у тій чи іншій мірі він був. Внуки проживають за кордоном і не користуються придбаними активами. На час придбання активів вони не досягли навіть повноліття.

Подібними є і доводи позивача про необхідність стягнення в дохід держави активів Кононенка П.І., право власності на які зареєстровані за його сином Кононенком А.П.

На це вказує та обставина, що син не мав достатньо власних доходів для придбання активів, його доходи в основному пов'язані з діяльністю компаній, як прямо чи опосередковано належали батьку або Богуслаєву В.О.

Міністерство юстиції України у відзиві на апеляційну скаргу представник відповідача зазначає, що посилення адвоката Кравця Р.Ю. на порушення норм процесуального права в частині доказів та доказування є необґрунтованим.

Матеріали справи містять лист 4 управління Департаменту контррозвідки Служби безпеки України від 31.08.2022 № 2/4/3-18096 нч, у якому наявна інформація по персоналіям, причетним до незаконного експорту до РФ авіаційних

двигунів АТ «Мотор Січ». Документи свідчать про здійснення Богуслаєвим В.О. повного контролю над процесом постачання до рф продукції, виготовленої на АТ «Мотор Січ», починаючи від планування (домовленостей) до контролю (підтвердження) її отримання незалежно від того, хто підписав безпосередньо контракти.

Усі надані суду докази (документи, інформація) отримані Міністерством юстиції України від уповноважених суб'єктів (органів досудового розслідування установ, які згідно з наданими їм повноваженнями, є держателями реєстрів розпорядниками відповідної інформації, ведуть облік та зберігають інформацію про наявне рухоме чи нерухоме майно) у порядку та на підставах, передбачених ст.5 Закону України «Про санкції».

Твердження адвоката Кравця Р.Ю. про недоведеність вчинення Богуслаєвим В.О. підсанкційних дій спростовуються наявними в матеріалах справи доказами зокрема, наказом про прийняття на посаду Президента АТ «Мотор Січ», протоколами засідання ради директорів, Статутом товариства, відповідно до яких він, обіймаючи посаду президента АТ «Мотор Січ», починаючи з 16.10.2019 здійснював повний контроль над діяльністю товариства.

Твердження адвоката стосовно невчинення Богуслаєвим В.О. підсанкційних дій до 24.05.2022 є безпідставними, оскільки збройна агресія, зокрема, шляхом окупації російською федерацією окремих територій України, розпочалася 19 лютого 2014 року. Цей факт зафіксований у ч.2 ст.1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України». У період з 19.02.2014 по 24.02.2022, протягом восьми років, Україна вживала численні заходи для мінімізації негативних наслідків збройної агресії російської федерації та мирного врегулювання збройного конфлікту.

Положення міжнародного права щодо категоричної заборони збройної агресії, а також всіх пов'язаних з нею діянь існували та діяли на рівні національного законодавства України задовго до прийняття Закону «Про санкції» та внесення змін до нього, яким 24.05.2022 лише запроваджено конкретний обмежувальний захід у виді стягнення активів у дохід держави тих осіб, які: брали участь у підготовці, внесенні, погодженні пропозицій щодо ухвалення рішення щодо збройної агресії проти України; ухвалювали такі рішення; брали участь у державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні заходів, пов'язаних з прийняттям рішення про початок збройної агресії проти України; особисто брали участь у збройній агресії проти України; брали участь в організації (у тому числі плануванні, керівництві та координації, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні) підготовки збройної агресії проти України, а також в організації безпосередньої збройної агресії проти України; тощо.

Міністерство юстиції України у відзиві на апеляційну скаргу третьої особи ПП «АЗОВ ТРЕЙД- ХХІ» просить відмовити в її задоволенні.

Вважає необґрунтованим твердження апелянта про те, що частка в розмірі 16,7% статутного капіталу ПП «АЗОВ ТРЕЙД-ХХІ» нікому не належить.

Відповідно до наявної в матеріалах справи інформації з Єдиного державного реєстру Богуслаєва Олена Серафимівна є власницею 16,7 % частки в статутному капіталі ПП «АЗОВ ТРЕЙД- ХХІ».

Відповідно до витягу з Державного реєстру актів цивільного стану громадян

Богуслаєва О.С. 29.09.2021 визнана померлою.

Відповідно до п.11.1 Статуту ПП «АЗОВ ТРЕЙД- ХХІ» у випадку смерт Засновника (Учасника) Підприємства його права як Засновника (Учасника Підприємства) переходять до спадкоємців.

Відповідно до ч.1, 3 ст.1296 ЦК України спадкоємець, який прийняв спадщину може одержати свідоцтво про право на спадщину. Відсутність свідоцтва про право на спадщину не позбавляє спадкоємця права на спадщину.

У спадкоємця, який у встановленому законом порядку прийняв спадщину права володіння та користування спадковим майном виникають з часу відкриття спадщини. Якщо у складі спадщини, яку прийняв спадкоємець, є нерухоме майно право розпорядження нерухомим майном виникає в нього з моменту державної реєстрації цього майна.

Відсутність реєстрації права власності відповідно до Закону України «Про реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» не позбавляє особу права користування та володіння належним їй на праві власності майном, що узгоджується з Постановою Верховного Суду від 15.07.2020 у справі № 355/340/17 ц.

Зазначає, що АРМА надало витяг зі Спадкового реєстру, відповідно до якого встановлено відсутність будь-яких інших спадкоємців першої черги спадкування крім Богуслаєва В.О.

Богуслаєв В.О. як єдиний спадкоємець першої черги спадкування, може у будь-який час отримати свідоцтво про право на спадщину на вказані корпоративні права.

Відповідно до Закону України «Про санкції», стягненню в дохід держав підлягають активи не лише ті, що належать підсанкційній особі, а й ті, щодо яких підсанкційна особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження.

Про можливість відповідача прямо чи опосередковано вчиняти щодо активів дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження, можуть свідчити різні обставини, які мають бути оцінені судом у сукупності, зокрема, але не виключно користування активом, у тому числі без оформлення правових відносин між власником та підсанкційною особою; систематичність, тривалість, спосіб, обсяг та зміст користування активом підсанкційною особою (при чому таке користування є обов'язково має бути постійним або безперервним); наявність між власником та підсанкційною особою безпосередніх або опосередкованих родинних, дружніх, корпоративних або інших зв'язків, відносин підпорядкування, найму, тощо; придбання активу за дорученням та/або в інтересах особи, яка не зазначена його власником; здійснення підсанкційною особою та/або власником за його дорученням витрат, пов'язаних з утриманням активу; здійснення підсанкційною особою та/або власником за його дорученням правочинів, пов'язаних з ефективним використанням активу; поліпшення властивостей активу або підлаштування умов його використання під власні потреби; можливість підсанкційної особи визначати користування активом іншими, пов'язаними з нею особами; можливість підсанкційної особи впливати на долю активу, в тому числі шляхом надання відповідного доручення формальному власнику, тощо; можливість підсанкційної особи визначати види господарської діяльності, керівництво підприємства, асортимент продукції, що ним випускається, його цінову політику, кол

контрагентів, приймати рішення про реорганізацію, ліквідацію підприємства, якщо таким активом є корпоративні права або підприємство як цілісний майновий комплекс, тощо.

Враховуючи наведене, Міністерство юстиції вважає, що стягненню у дохід держави підлягають як активи, які належать особі (тобто речові права на як належним чином офіційно оформлені), так і активи, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних чи юридичних осіб) вчиняти дії тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

У відзиві на апеляційну скаргу Міністерства юстиції України адвокат Кравець Р.Ю. в інтересах відповідача Богуслаєва В.О. просить відмовити в її задоволенні.

Зазначає, що санкція, передбачена положеннями п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону введений в дію Законом № 2257-ІХ від 12 травня 2022 року, який набрав чинності 24 травня 2022 року. Дії Богуслаєва В.О., на вчинення яких посилається позивач, мали місце до набрання чинності Законом № 2257-ІХ. Закон не містить положень про зворотню дію в часі та не може їх містити взагалі з урахуванням вимог ст. 58 Конституції України.

На думку адвоката, Міністерством юстиції не надано доказів того, що Богуслаєв В.О. є суб'єктом застосування передбачених Законом санкцій.

Позивач в порушення ч.5 ст.308 КАС України фактично змінив підстав позову, оскільки подані докази стосуються обставин, про які не заявлялося у суд першої інстанції.

Міністерством юстиції України не доведено можливість чи вплив Богуслаєва В.О. розпоряджатися корпоративними правами інших учасників; в ТДВ «Січ» «Мотор Гарант» відсутня істотна участь Богуслаєва О.В.; у ТОВ Фірма «Жекон» внесок Богуслаєва О.В. складає 8 160 гривень та не потребує значних вкладів внесень до статутного фонду грошей підтверджується документами, виданими банківською установою, тобто, доказом того, що внесок грошима здійснено Богуслаєвим В.О., мали бути банківські документи, а не припущення позивача. І підставі Положення про реалізацію спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), затвердженого Постановою Правління Національного банку України від 11.05.2023 №65, доказів виявлення банкам підконтрольних осіб не надано. Також, на думку адвоката, вимоги про втручання права дітей суперечить нормам цивільного права. Вплив на розпорядження нерухомими майном дітей мають лише їх батьки за контролю органів опіки піклування, а не інші особи; жодна дитина не може бути об'єктом свавільного або незаконного втручання в здійснення її прав, що заборонено як національним, так міжнародним правом, особливо, що стосується позбавлення прав на житло та користування ним.

Позивач мотивує втручання виключно наявністю сімейного та майнового статусу внаслідок Богуслаєва В.О., що відповідно до ст. 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» є прямою ознакою дискримінації.

Міністерством юстиції не надано належних та достатніх доказів підтвердження вчинення Богуслаєвим В.О. терористичної діяльності.

Жодних доказів того, що Богуслаєв В.О. мав юридичні повноваження здійснювати керівництво акціонерним товариством «Мотор Січ» позивачем не надано.

Висновок про те, що Кононенко П.І. є довіреною особою Богуслаєва В. не обґрунтований, оскільки ведення спільного бізнесу між особами жодним чином не підтверджує наявності між ними довірчих правовідносин.

Зазначає, що акціонерне товариство «Мотор Січ» бере активну участь у розробці, ремонті, модернізації та відновленні авіаційної техніки Збройних Сил України. Державним оборонним замовленням передбачено закупівлю авіаційних двигунів у товариства, тобто, його діяльність має важливе значення для економіки та обороноздатності України. Вказані обставини спростовують твердження Міністерства юстиції про діяльність акціонерного товариства «Мотор Січ» в інтересах Російської Федерації.

У відзиві на апеляційну скаргу Міністерства юстиції України адвокат Оскол І.І. в інтересах третьої особи Кононенка А.П. просить відмовити в її задоволенні.

Вважає, що Міністерство юстиції України при зверненні до суду з позовом врахувало, зокрема: здійснення Кононенком А.П. самостійної господарської діяльності та отримання прибутку; наявність джерел для придбання об'єкта нерухомого майна; відсутність фінансових операцій між Кононенком П.І. та Кононенком А.П.; наявність правовідносин, де Кононенко А.П. є позичальником, кредитором є фінансові установи чи фізичні/юридичні особи, які взагалі не мають відношення до Богуслаєва В.О. та Кононенка П.І.; Кононенко П.І. не отримав жодних доходів від використання Кононенком А.П. відповідного нерухомого майна в своїй господарській діяльності, продажу нерухомого майна, здачі майна в оренду як фізична особа; відсутність спільного ведення Кононенком П.І. та Кононенком А.П. господарської діяльності; відсутність довіреностей, інших документів відносно передачі повноважень від Кононенка А.П. на Кононенка П.І., а не навпаки, помилково стверджує Міністерство юстиції.

Позиція Кононенка А.П. є абсолютно протилежною діям Кононенка П.І., які стали підставою для застосування до останнього персональних санкцій та звернення з позовом про стягнення його активів в дохід держави.

Позивачем не доведено, що Кононенко П.І. отримував будь-яку вигоду в діяльності та прибутків Кононенка А.П. в період з 2002 року. Також Позивачем не доведено, що належне Кононенку А.П. майно придбане за рахунок коштів одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму чи будь-яким іншим незаконним шляхом. Зазначає, що з моменту застосування санкцій відносно Кононенка П.І., під час здійснення моніторингу ефективності таких санкцій державними органами не було встановлено наявності будь-яких форм опосередкованого контролю щодо майна Кононенка А.П.

У відзиві на апеляційну скаргу Міністерства юстиції України адвоката Хорунжий Я.В. в інтересах третьої особи Богуслаєва О.В. просить відмовити в її задоволенні.

Зазначає, що відповідно до вимог ч.4 ст.308 КАС України докази, які не були подані до суду першої інстанції, приймаються судом лише у виняткових випадках якщо учасник справи надав докази неможливості їх подання до суду першої інстанції з причин, що об'єктивно не залежали від нього. Проте, позивач всупереч вимог закону, після отримання судового рішення по справі додав додаткові матеріали, що стосуються предмету спору, не вказавши при цьому причин ненадання їх в суді першої інстанції.

11

Щодо ТОВ «Південно-Східний зерновий термінал» позивачем вже доведено, що Богуслаєв О.В. є сином Богуслаєва В.О., що достатньо для обґрунтування власної позиції, але припускає відсутність коштів на придбання активів цього підприємства та таким чином доводить обставини «розпорядження майном» з боку Богуслаєва В.О.

Також позивач повторно вирішив використати додаткові докази щодо ТОВ «Жекон» та вказав, що оскільки громадянин Жеребний В.Ф. виступав продавцем майна на користь дітей третьої особи Богуслаєва О.В., то він є особою, яка пов'язана як з відповідачем Богуслаєвим В.О. так із третьою особою Богуслаєвим О.В., а також Кононенко О.П.

Зазначає, що проти позиції позивача щодо здійснення опосередкованого або прямого контролю над активами, які належать Богуслаєву Вячеславу Олександровичу (активів щодо яких така особа може прямо чи опосередковано через інших фізичних чи юридичних осіб вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними) свідчать відомості про наведену співвласність третьої особи Богуслаєва О.В та відповідача Богуслаєва В.О. на торговельну марку «Металург», торговельну марку «Футбольний клуб м. Запоріжжя», торговельну марку «Футбольний клуб м. Запоріжжя» та торговельну марку «Металург». Тобто, як відповідач Богуслаєв В.О. так і третя особа Богуслав О.В. спільно володіють та розпоряджаються певними правами, що не вказує на відносини контролю чи підпорядкування, при цьому навпаки свідчить про незалежність та самостійність у реалізації як майнових прав так і немайнових з боку, зокрема третьої особи Богуслаєва О.В.

Також адвокат не погоджується з доводами позивача щодо права власності на квартиру в АР Крим та гараж в м. Запоріжжі. Квартира в АР Крим придбана за чотири місяці до окупації Криму, а право власності цією квартирою не могло бути реалізованим. Квартира придбана в інтересах родини для відпочинку, а Богуслаєв В.О. до цього не мав жодного відношення. Гараж, належний третій особі Богуслаєву О.В., не становить значного матеріального інтересу.

Основні доводи позивача щодо застосування ст. 4 Закону "Про санкції" до третьої особи Богуслаєва О.В. полягають у тому, що його дохід обумовлений отриманням заробітної плати від підприємства, очолюваного відповідачем Богуслаєвим В.О. свідчить про статус цього майна як «активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних чи юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними». Така позиція позивача, на думку адвоката, є необґрунтованою.

Вказує, що Богуслаєв О.В. та його родина завжди жили власним життям, здійснюючи сімейні права та виконуючи сімейні обов'язки самостійно. Родина та кожен її член має самостійне відокремлене від Богуслаєва В.О. нерухоме житлове майно; управління майном неповнолітніх дітей здійснювалось батьками відповідно до положень закону за участю органу опіки та піклування, здійснюючи захист прав неповнолітніх осіб; Богуслаєв О.В. мав значну кількість публічних та не публічних конфліктів з батьком, самостійні доходи, самостійне житло, самостійну діяльність; тривалий період часу Богуслаєв О.В., його неповнолітні діти з матір'ю мешкають за межами України, що виключає здійснення будь-якого контролю чи впливу; жоден з членів родини ніколи не отримував та не виконував будь-яких вказівок від

Богуслаєва В.О.; Богуслаєв В.О., декларуючи свої доходи як публічна особа, ніколи не зазначав Богуслаєва О.В. та членів його родини, оскільки Богуслаєв В.О. та Богуслаєв О.В. є двома різними родинами по факту та по закону.

Заслухавши суддю-доповідача, пояснення сторін, їх представників, промови і судових дебатах, обговоривши доводи апеляційних скарг та заперечень на них колегія суддів дійшла таких висновків.

Метою застосування санкцій є захист національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидія терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави (ч.1 ст. 1 Закон України «Про санкції»).

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» від 12.05.2022 № 2257-IX, який набрав чинності 24.05.2022, внесені зміни до Закон «Про санкції». Ними впроваджено новий вид санкції – стягнення в дохід держав активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (п. 1-1 ч. ст. 4 Закону України «Про санкції»).

Положеннями ч. 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції» встановлено, що санкція, передбачена пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами. Вона може бути застосована лише в період дії правового режиму воєнного стану та за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим Законом, вже накладен санкцію у виді блокування активів.

Розглянувши подану Міністерством юстиції України позовну заяву, суд першої інстанції встановив, що позивач звернувся до суду з адміністративним позовом під час дії правового режиму воєнного стану, а на відповідачів накладен санкцію у виді блокування активів за рішеннями Ради національної безпеки і оборони України, прийнятими після набрання чинності Законом України № 2257-IX.

З огляду на викладені обставини, а також інші наявні у матеріалах провадження докази у їх сукупності та взаємозв'язку, суд першої інстанції дійшов висновку про існування необхідних підстав для застосування відносно Богуслаєва В.О., Кононенка П.І. санкції, передбаченої абзацом 4 частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції».

Судом встановлено, що з жовтня 2019 року Богуслаєв В.О. здійснював контроль над діяльністю АТ «Мотор Січ» на підставі наказу голови ради директорів АТ МС № 3570/к від 16.10.2019 (т.5, а.с.95). Кононенко П.І. був членом наглядової ради АТ «Мотор Січ», яка відповідно до п.9.1 Статуту Товариства є його контролюючим та регулюючим органом.

Богуслаєв В.О. призначив Кононенка П.І. директором московсько

13

представництва АТ «Мотор Січ», що підтверджується інформацією з порталу державного підприємства «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» та даними з російського інформаційного ресурсу «list-org.ru». Крім того, Кононенко П.І. є керівником російського акціонерного товариства «Борисфен», у якого АТ «Мотор Січ» регулярно закуповувало комплектуючі елементи та продавало йому частини газотурбінних установок, інструменти для техобслуговування авіадвигунів.

У період з січня 2014 по червень 2023 року АТ «Борисфен» уклало контракти щодо надання послуг по відновленню двигунів літальних апаратів (у тому числі вертольотів), послуг щодо ремонту та технічного обслуговування літальних та космічних апаратів, забезпеченню комплектуючими (запасними частинами) для літальних апаратів з МНС Росії, Росгвардією, військовою частиною 3553, МВС Росії, спеціальним льотним загonom «Росія» (підприємство, що забезпечує перевезення повітряним транспортом посадових осіб Російської Федерації, спецслужб РФ або збройних сил РФ, яке підпорядковане управлінню справами президента РФ).

Згідно з відомостями російського інформаційного ресурсу list-org.ru, витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб РФ, Богуслаєв В.О. та Кононенко П.І. є співзасновниками російського товариства з обмеженою відповідальністю «Лосиний острів», основним видом діяльності якого є ремонт та технічне обслуговування літальних апаратів, включаючи космічні.

Також судом встановлено спільні зв'язки Богуслаєва В.О. та Кононенка П.І. з іншими російськими компаніями.

Кононенко П.І. з ТОВ «Лосиний острів» є співзасновниками російського ТОВ «Вертолітні комплекси і багатофункціональні системи» (ООО «Вертолетные комплексы и многофункциональные системы»), яке має ліцензію РФ на розробку, виробництво, випробовування та ремонт авіаційної техніки від 29 грудня 2012 року № 11977-АТ.

Кононенко П.І. разом з АТ «Мотор Січ» є співзасновниками російського закритого акціонерного товариства «Двигуни «Володимир Клімов – МОТОР СІЧ» (ЗАО «Двигатели «Владимир Климов – Мотор Сич»), яке має ліцензії РФ на: сервісне обслуговування озброєння та військової техніки від 20 січня 2023 року № Л052-00102-77/00634874; на розробку, виробництво, випробовування установку, монтаж, технічне обслуговування, ремонт, утилізацію та реалізацію озброєння та військової техніки від 31 грудня 2015 року № М003749ВВТ-Р та № Л008-00102-77/00006143, М003749 ВВТ-Р; на розробку, виробництво, випробовування та ремонт авіаційної техніки від 18 березня 2013 року № Л007-00102-77/00141428, 12275-АТ.

Кононенко П.І. та Богуслаєв В.О. є співзасновниками російського ТОВ «МАП Юніон» (ООО «МАП Юнион»), основним видом діяльності якого є виробництво обладнання спеціального призначення, яке не входить до інших угруповань, що підтверджується відомостями російського інформаційного ресурсу list-org.ru.

Богуслаєв В.О. є співзасновником російського ЗАТ «Юпітер-2» (ЗАО «Юпитер-2»), основним видом діяльності якого є ремонт та технічне обслуговування літальних апаратів, включаючи космічні, що підтверджується відомостями російського інформаційного ресурсу list-org.ru

ТОВ «Лосиний острів» є засновником та/або співзасновником в таких

російських компаніях: товариство з обмеженою відповідальністю «Курапово», товариство з обмеженою відповідальністю «Східно-європейський альянс» (ООО «Восточно-европейский альянс»); акціонерне товариство «Енерго сервіс» (АО «Энерго сервис»); товариство з обмеженою відповідальністю «Авіаремонт-МС» (ООО «Авиаремонт-МС»), що підтверджується відомостями російського інформаційного ресурсу list-org.ru.

Керівником компанії є Кононенко П.І. Товариство має ліцензії РФ на розробку, виробництво, випробовування та ремонт авіаційної техніки за виключенням безпілотних авіаційних систем та (або) їх елементів.

Судом встановлено, що відповідачі тісно пов'язані сталими бізнес зв'язками на території РФ, а створені ними підприємства дали змогу вільно здійснювати на території держави-агресора господарську діяльність та реалізовувати продукцію, виробництва АТ «Мотор Січ».

Присутність Кононенка П.І. у Російській Федерації у якості керівника та співзасновника разом з Богуслаєвим В.О. низки російських підприємств дозволяла останньому підтримувати тісний зв'язок із функціонерами та чиновниками авіадвигунобудівної галузі РФ та російського військово-промислового комплексу, про що свідчать телефонні розмови між Богуслаєвим В.О., Кононенком П.І. та іншими резидентами РФ, що підтверджується інформацією, отриманою у кримінальному провадженні № 22023000000000773.

За висновком суду першої інстанції телефонні розмови, зафіксовані у ході проведення НС(Р)Д, вказують на те, що Кононенко П.І. був довіреною особою Богуслаєва В.О. на російському ринку авіаційних підприємств, у тому числі, оборонного спрямування.

Зі змісту телефонних розмов вбачається, що Кононенко П.І. брав участь в організації поставок авіаційних двигунів виробництва АТ «Мотор Січ» до РФ. Богуслаєв В.О. регулярно надавав Кононенку П.І. вказівки, завдання та доручення, у тому числі, щодо співпраці та встановленні зв'язків із представниками російського військово-промислового комплексу. Богуслаєв В.О. із Кононенком П.І. вибудували сталу мережу російських підприємств, що в подальшому дозволило Богуслаєву В.О. за сприяння Кононенка П.І. реалізовувати поставку продукції АТ «Мотор Січ» до підприємств країни-агресора.

Суд першої інстанції встановив, що до 2014 року співпраця АТ «Мотор Січ» з підприємствами військово-промислового комплексу Російської Федерації здійснювалась у рамках виробничої та науково-технічної кооперації підприємств оборонної галузі.

Основними споживачами авіаційних двигунів були Казанський та Ростовський вертолітний заводи та авіадвигунобудівні підприємства Російської Федерації. Постачання здійснювалось через підконтрольні АТ «Мотор Січ» російські підприємства. До 2014 року постачання товарів військового призначення подвійного використання здійснювалось на підставі дозволів Державної служби експортного контролю України.

27 серпня 2014 року Указом Президента України введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про заходи щодо удосконалення державної військово-технічної політики», яким припинено експорт товарів військового призначення та подвійного використання з метою їх військового

кінцевого використання у РФ.

Не зважаючи на вказане рішення, Богуслаєв В.О., здійснюючи загальне керівництво та організовуючи виробничо-господарську діяльність АТ «Мотор Січ», за сприяння Кононенка П.І., продовжив постачання авіаційних двигунів до Російської Федерації, поза системою експортного контролю. Таким чином, відповідачі підтримували авіаційну галузь та військовий потенціал країни-агресора, сприяли посиленню обороноздатності РФ.

Враховуючи наведене, суд першої інстанції дійшов висновку, що Богуслаєв В.О. та Кононенко П.І. своїми діями сприяли завданню істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України шляхом постачання до РФ спеціальної техніки, інших засобів та знарядь здійснення збройної агресії проти України, забезпечення ремонту таких засобів і знарядь.

З тих причин, що суд дійшов переконання про вчинення відповідачами підсанкційних дій, він стягнув в дохід держави належні їм активи.

При цьому, стягнув тільки ті активи, які безпосередньо належать відповідачам. У задоволенні позову в частині тих активів, якими відповідачі, за висновком позивача, володіють опосередковано, через членів сім'ї, родичів, суд відмовив.

Колегія суддів погоджується з рішенням суду першої інстанції, дійшла висновку про необхідність залишення його в силі та відхиляє доводи апеляційних скарг з таких мотивів.

Та обставина, що відповідачі допомагали фінансово своїм дітям, внукам у придбанні майна (житла, комерційної нерухомості, часток у статутних капіталах господарюючих суб'єктів), які не мали можливостей самі його придбати, не є достатньою для висновку про належність майна відповідачам. Не спростовує цього висновку і те, що діти, внуки проживають за кордоном та не користуються безпосередньо придбаним майном, основні їх доходи пов'язані з суб'єктами господарювання, підконтрольними відповідачам.

Відповідачі були і є матеріально забезпечені особи на достатньо високому рівні. Пан Богуслаєв В.О. вважається одним з найбагатших в Україні. Оформляти незначну частину свого майна на членів сім'ї чи родичів не має потреби, є нелогічним.

Із наданих позивачем доказів колегія суддів не вбачає навіть прихованих мотивів відповідачів оформляти власне майно на дітей чи внуків, а тому погоджується з рішенням суду та відхиляє доводи апеляційної скарги Міністерства юстиції України в цій частині.

Головним аргументом необхідності скасування судового рішення у даній справі з боку Богуслаєва В.О. та його представників було те, що суд незаконно поклав в основу свого рішення протокол НС(Р)Д з кримінального провадження, яке на даний час перебуває у Солом'янському районному суді міста Києва та не розглянуто по суті. Орган досудового розслідування надав позивачу протокол : дозволом його використання, а відповідачу не дозволив використовувати матеріали кримінального провадження в інших цілях, чим поставив їх в нерівне становище перед судом і законом. Це істотно вплинуло на результати судового розгляду оскільки без врахування вказаного протоколу рішення суду могло бути протилежним за змістом. Без матеріалів кримінального провадження не можна вважати

10

доведеними обставини, на які позивач посилається в адміністративній справі.

Колегія суддів погоджується з доводами про те, що відомості, які містяться в протоколі НС(Р)Д мають істотне значення для вирішення адміністративного спору.

Однак вона відхиляє доводи про те, що такий протокол не може судом використовуватися.

Відповідно до ст.74 КАС України суд не бере до уваги докази, які одержані з порушенням порядку, встановленого законом.

Відповідно до ч.6 ст.283-1 КАКС України у справах про застосування санкцій суд ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони.

Стандарт доказування та вимоги до якості доказів у кримінальному судочинстві вищі, ніж в адміністративному, а у справах про застосування санкцій – судові рішення ухвалюється на користь сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою.

Тобто, факт вважається доведеним, якщо після оцінки доказів суд дійде переконання, що він скоріше був, аніж не мав місце. Задоволення або відмова у задоволенні позову про застосування санкцій залежить тільки від того, докази якої сторони є більш для суду переконливі.

Якщо позивач надав в обґрунтування позовних вимог хоча б два докази, суд зобов'язаний розглянути справу по суті і ухвалити рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони.

З огляду на такий стандарт доказування у справах про застосування санкцій колегія суддів вважає, що Міністерство юстиції України може використовувати і обґрунтування позову матеріали правоохоронних, розвідувальних чи інших державних органів, матеріали кримінальних проваджень.

Більше того, матеріали даної справи не містять відомостей про те, що негласні слідчі дії у межах кримінального провадження здійснювалися з порушення кримінального процесуального закону.

Не вбачає колегія суддів ознак порушення принципу рівності сторін перед судом та законом у використанні протоколу НС(Р)Д.

Кримінальне справа, у межах якої відбувалася негласна слідча дія, перебуває на розгляді в суді. До направлення в суд підозрюваному та його захисника надавався доступ до всіх матеріалів кримінального провадження, у тому числі, що проведення органом досудового розслідування негласних слідчих (розшукових) дії Богуслаєв В.О. та його представники в суді не скаржилися на те, що доступ до матеріалів кримінального провадження їм не надавався або обмежувався. Доступ до матеріалів кримінального провадження передбачає можливість знайомитися з ним і робити копії письмових доказів. Однак на спростування доводів позивача використанням протоколу НСРД Богуслаєв В.О. та його представники не тільки не надали жодного доказу, вони навіть не навели заперечень стосовно відомостей, які відображені в протоколі. Посилання на те, що орган досудового розслідування надав відповідачу дозвіл на використання матеріалів кримінального провадження колегія суддів вважає непереконливим, оскільки кримінальне провадження перебуває в суді, а не на стадії досудового розслідування, слідчий не має жодного відношення до прийняття рішення про дозвіл на використання зібраних у нь

доказів.

Відхиляються і доводи про непропорційність втручання у право власні Богуслаєва В.О., оскільки суд стягнув тільки ті його активи, що знаходяться території України. Між тим, матеріали справи містять переконливі відомості про що відповідачу належать активи на території інших країн, які суд в дохід держ не стягував.

Доводи про те, що санкції не можуть застосовуватися до громадян України, колегія суддів також відхиляє.

Відповідно до ст.ст. 3, 4, 5, 5-1 Закону України «Про санкції» стягнення активів в дохід держави застосовується до фізичних осіб незалежно від громадянства.

Посилання в оскаржуваному рішенні на те, що Богуслаєв В.О. є громадянином Російської Федерації, колегія суддів вважає некоректним. Суд не вирішував питання громадянства відповідача. Звертаючись до суду, позивач зазначив, що Богуслаєв В.О. є громадянином України. Відомостей про те, що українське громадянство відповідача припинено, матеріали справи не містять. Питання про те, громадянином якої країни особа себе вважає, наявність у неї паспортів інших країн, звернення до консульства з проханням надати допомогу чи обміняти, не є зміною громадянства. Однак це не вплинуло на рішення у справі по суті, оскільки, як раніше колегія суддів визначала, санкція у вигляді стягнення в дохід держави майна фізичної особи застосовується незалежно від її громадянства при вчиненні такою особою підсанкційних дій.

Наводити детально мотиви відхилення інших доводів колегія суддів не вважає за необхідне, оскільки вони не мають істотного значення та не можуть за жодних обставин вплинути на результати апеляційного розгляду.

Керуючись статтями 283-1, 316, 322 КАС України, колегія суддів

У Х В А Л И Л А:

Рішення Вищого антикорупційного суду від 18 квітня 2024 року у справі за позовом Міністерства юстиції України до Богуслаєва Вячеслава Олександровича Кононенка Петра Івановича залишити без змін, апеляційні скарги Міністерства юстиції України, Богуслаєва Вячеслава Олександровича, ПП «АЗОВ ТРЕЙД-ХХ» без задоволення.

Постанова набирає законної сили негайно після її проголошення та не підлягає оскарженню в касаційному порядку.

Головуючий

[підпис] В. І. Панкул

Судді

[підпис] М. С. Глотова

[підпис] І. В. Панаїд

1/2
cent
1/2

Лист № 14/23
7-3
арк
секретар Судового засідання
Аліна ЛЯШИНСЬКА

